

ЗАСОБИ ОРАЛЬНОЇ ГОРМОНАЛЬНОЇ КОНТРАЦЕПЦІЇ: АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДОСТУПНОСТІ

Міщенко О. Я., Осташко В. Ф.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра клінічної фармакології ІПКСФ

clinpharmacol_ipksph@nuph.edu.ua

Вступ. Охорона репродуктивного та сексуального здоров'я, а, отже, і планування сім'ї, вважаються не тільки ключовими факторами для поліпшення здоров'я усіх членів сім'ї, а й правом людини. За визначенням ВООЗ, планування сім'ї в даний час набуває найважливішого значення і полягає у допомозі окремим особам або подружнім парам уникнути небажаної вагітності та народжувати бажаних дітей у бажаний час [2].

Ефективні сучасні методи контрацепції, до яких відносяться гормональні методи, забезпечують комфортне інтимне життя, а жінкам – профілактику захворювань і негативних наслідків, що виникають у разі переривання вагітності. Результати багаторічних порівняльних досліджень у жінок, які приймали засоби гормональної контрацепції (ЗГК) та тих, що їх не застосовували, свідчать про те, що жінки, на фоні застосування ЗГК, не стикалися з низкою гінекологічних і загальносоматичних проблем. Натомість, ЗГК для планового застосування мають лікувально-профілактичні та онкопротекторні властивості [1].

Сьогодні на українському фармацевтичному ринку існує велика кількість різноманітних ЗГК для планової контрацепції, які відносяться до клініко-фармакологічних груп G03A гормональні контрацептиви для системного застосування (G03A A – естрогени і гестагени у фіксованих комбінаціях, G03A B – препарати, що містять гестагени і естрогени для послідовного застосування) та G02B – контрацептиви для місцевого застосування (G02B A03 – пластикові внутрішньоматкові протизапліднювальні засоби з прогестагенами, G02B B01 – піхвові кільця з прогестагеном та естрогеном). ЗГК призначаються відповідно до рекомендацій ВООЗ і Наказу МОЗ України від 21.01.2014 р № 59 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з питань планування сім'ї» [1-3].

При виборі методу контрацепції необхідно враховувати їх ефективність, зручність у застосуванні, ризик ускладнень при їх використанні, оборотність методу, відсутність порушень фізіології статевого акту, метод контрацепції повинен не погіршувати здоров'я користувача та, по можливості, мати позитивний вплив на його здоров'я (нормалізація гормональних порушень, профілактика захворювань тощо). Всі ці риси притаманні для ЗГК. Однією з важливих умов надійної контрацепції та її тривалого використання має бути доступність методу (помірна ціна та наявність у продажу) [3].

Мета дослідження. Вивчення економічної доступності використання гормональних контрацептивів для системного застосування, представлених на фармацевтичному ринку України у 2018 році.

Методи дослідження. Було проведено ретроспективний аналіз асортименту та цін гормональних контрацептивів для системного застосування, представлених на фармацевтичному ринку України в 2018 році. Для аналізу використовувалися дані аналітичної системи «PharmXplorer» інформаційно-пошукової компанії «Моріон». Проаналізовано: вартість ЗГК для системного застосування, їх фізична та економічна доступність. Аналіз дозволив визначити кількість і структуру виробників, форму випуску та інші показники, які дозволяють охарактеризувати споживання цієї групи препаратів на українському ринку. Для визначення

економічної доступності місячного курсу застосування препаратів для споживача, було проведено розрахунок показника адекватності платоспроможності (Ca.s.) за формулою:

$$\text{Ca.s.} = (\text{P} / \text{Wa.w.}) * 100\%,$$

де: Ca.s. – коефіцієнт адекватності платоспроможності; Wa.w – середня заробітна плата середньостатистичного українця за 2018 рік (7810 грн.); P – середня роздрібна ціна місячного курсу застосування препарату.

Результати досліджень. На фармацевтичному ринку України в 2018 році представлені наступними оральними ЗГК для планового застосування (табл. 1): G03A A – естрогени і гестагени у фіксованих комбінаціях (G03A A07 – левоноргестрел та етинілестрадіол; G03A A09 – дезогестрел та етинілестрадіол; G03A A10 – гестоден та етинілестрадіол; G03A A12 – дроспіренон і етинілестрадіол; G03A A15 – хлормадинон та етинілестрадіол; G03A A16 – дієногест та етинілестрадіол і G03A A20** – інші комбінації); G03A B – препарати, що містять гестагени і естрогени для послідовного застосування (G03A B03 – левоноргестрел і етинілестрадіол, G03A B08 – дієногест і естрадіол) та G03A C – гестагени (G03A C02 – лінестренол, G03A C09 – дезогестрел). Препарати відрізняються один від одного за складом (монофазні і багатофазні гормональні контрацептиви, що містять комбінації естрогенів та гестагенів; препарати, що містять тільки гестагенний компонент). Це впливає на особливості їх застосування (при застосуванні комбінованих гормональних контрацептивів передбачається перерва у прийомі гормональних компонентів на період менструально-подібної кровотечі, а препарати, що містять тільки гестагенний компонент, застосовуються постійно – після закінчення застосування таблеток з попередньої упаковки наступного дня починають застосовувати таблетки з наступної упаковки), ризик виникнення венозного тромбоемболізму (не має ризику при застосуванні ЗГК, що мають у своєму складі тільки гестагенний компонент) та ризику розвитку інших побічних ефектів. Препарати з групи G03A A – естрогени і гестагени у фіксованих комбінаціях – зареєстровані в Україні під 35 торговими назвами (ТН), з групи G03A B – препарати, що містять гестагени і естрогени для послідовного застосування – під 3 ТН, а з групи G03A C – гестагени – під 2 ТН. Усі препарати – іноземного виробництва.

Аналіз ринкових цін оральних гормональних контрацептивів для планового застосування показав, що ціновий діапазон препаратів коливається у наступних межах: для групи G03A A – естрогени і гестагени у фіксованих комбінаціях – від 116,11 грн для препарату Лувина (Lupin, Індія) до 392,40 грн для Мерсилон[®] (MSD, США); для групи G03A B – препарати, що містять гестагени і естрогени для послідовного застосування – від 223,44 грн у препараті Три-регол (Gedeon Richter, Угорщина) до 269,24 грн у препараті Три-регол 21+7 тієї ж фірми; для групи G03A C – гестагени – від 131,05 грн для Дезиретт (Exeltis Healthcare, Іспанія) до 242,86 грн для Лактинет[®]-Ріхтер (Gedeon Richter, Угорщина). Таким чином, ціновий діапазон всіх препаратів оральних гормональних контрацептивів для планового застосування, не залежно від їх складу, коливається у межах – від 116,11 грн для препарату Лувина (Lupin, Індія) до 392,40 грн для Мерсилон[®] (MSD, США).

За результатами розрахунку коефіцієнту адекватності платоспроможності (Ca.s.) можна зробити висновок, що практично всі оральні гормональні контрацептиви для планового застосування, які були представлені на фармацевтичному ринку України в 2018 р., є високодоступними для споживача, оскільки їх Ca.s. < 5%. Найменш доступним для середньостатистичного споживача в Україні препаратом з групи оральних гормональних контрацептивів для планового застосування є лише препарат Мерсилон[®] (MSD, США), Ca.s. якого склав 5,02.

Результати аналізу асортименту оральних гормональних контрацептивів для планового застосування, представлених на фармацевтичному ринку України в 2018 році

№ з/п	Клініко-фармакологічні групи	Кількість торгових найменувань (ТН)	Діапазон середніх роздрібних цін за одну упаковку, грн.	Діапазон коефіцієнту адекватності платоспроможності (Ca.s.), %
1	G03A A – естрогени і гестагени у фіксованих комбінаціях	35	116,11-392,40	1,49-5,02
2	G03A B – препарати, що містять гестагени і естрогени для послідовного застосування	3	223,44-269,24	2,86-3,45
3	G03A C – гестагени	2	131,05-242,86	1,68-3,11
Всього:		40	116,11-392,40	1,49-5,02

Висновки.

1. Результати аналізу економічної доступності оральних гормональних контрацептивів на українському фармацевтичному ринку в 2018 році свідчать, що практично всі препарати цієї групи є високодоступними для жінок України.
2. Найбільша розбіжність цінового діапазону спостерігається у клініко-фармакологічній групі препаратів G03A A – естрогени і гестагени у фіксованих комбінаціях.
3. Засоби гормональної контрацепції з груп G03A B – препарати, що містять гестагени і естрогени для послідовного застосування, та G03A C – гестагени знаходяться у середині цінового діапазону.
4. Найменш доступним для середньостатистичного споживача в Україні препаратом з групи оральних гормональних контрацептивів для планового застосування є лише препарат Мерсилон® (MSD, США), Ca.s. якого склав 5,02.
5. Зважаючи на те, що практично всі препарати групи оральних гормональних контрацептивів є високодоступними для жінок України, усі верстви населення нашої країни мають можливість уникнути небажаної вагітності та планувати бажані вагітності у бажані періоди часу.

Література

1. Жук С. И. Гормональная контрацепция и пути оптимизации ее назначения / С. И. Жук, Л. Д. Захурдаева // Здоровье женщины. – 2014. – № 7 (93). – С. 184-187.
2. Медицинские критерии приемлемости для использования методов контрацепции. – Женева: ВОЗ, 5-е издание, 2015. – 195 с. – [Електронний документ]. – Режим доступу: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/348116/MEC-merged.pdf?ua=1.
3. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з питань плануванні сім'ї. – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0059282-14x>. – Затверджено наказом МОЗ України № 59 від 21 січня 2014 року.